Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2016. gada 21. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiski līgumi — Direktīva 89/665/EEK — Publiskā iepirkuma pārbaudes procedūras — 1. panta 3. punkts — Interese celt prasību — 2.a panta 2. punkts — Jēdziens "attiecīgais pretendents" — Līgumslēdzējas iestādes galīgi izslēgta pretendenta tiesības celt prasību pret vēlāku lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu

Lieta C-355/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 20. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 13. jūlijā, tiesvedībā

Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH

pret

Universität für Bodenkultur Wien ,

VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien .

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*] (referents),

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH* vārdā – *J. Schramm, Rechtsanwalt,*

— *Universität für Bodenkultur Wien* vārdā – *O. Sturm, Rechtsanwalt,*

— Austrijas valdības vārdā – *M. Fruhmann*, pārstāvis,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kam palīdz *S. Varone, avvocato dello Stato,*

* * Tiesvedības valoda – vācu.

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *A. Tokár*, pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārbaudes] procedūru piemērošanu, piešķirot [tiesības noslēgt] piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV 1989, L 395, 33. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV 2007, L 335, 31. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 89/665"), 1. panta 3. punktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH* (turpmāk tekstā kopā – "grupējums") un *Universität für Bodenkultur Wien* (Vīnes Dabas resursu universitāte, Austrija, turpmāk tekstā – "*BOKU Wien*") jautājumā par to, ka pēdējā minētā piešķīra *VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien* (turpmāk tekstā – "*Vamed*") pamatnolīgumu par publiskiem pakalpojumu līgumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 89/665

3 Saskaņā ar Direktīvas 2007/66, kas ir grozošā direktīva un ar kuru tiek turpināta Direktīva 89/665, preambulas 3., 4., 6., 8., 18., 25. un 27. apsvērumu:

"(3) Apspriešanās ar ieinteresētajām pusēm un Tiesas judikatūra ir atklājusi vairākus trūkumus dalībvalstu pārskatīšanas [pārbaudes] mehānismos. Minēto trūkumu dēļ [tostarp ar Direktīvu 89/665] izveidotie mehānismi ne vienmēr ļauj nodrošināt Kopienas tiesību aktu ievērošanu, jo īpaši laikā, kad pārkāpumus vēl ir iespējams izlabot. [..]

(4) Atklātie trūkumi jo īpaši ietver tāda termiņa trūkumu, kurš nodrošinātu efektīvu pārskatīšanu [pārbaudi] laikā starp lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un attiecīgā līguma slēgšanu. Tas dažreiz rada stāvokli, kad līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji subjekti, vēloties apstrīdētā piešķiršanas lēmuma sekas padarīt neatgriezeniskas, slēdz līgumus ļoti ātri. Lai novērstu šo trūkumu, kas ir ievērojams šķērslis iesaistīto pretendentu, proti, to pretendentu, kuri vēl nav galīgi noraidīti, efektīvai tiesiskajai aizsardzībai, ir jāparedz obligāts nogaidīšanas termiņš, kura laikā attiecīgā līguma slēgšanu aptur [..]

[..]

(6) Nogaidīšanas termiņam būtu jādod attiecīgajiem pretendentiem pietiekami ilgs laiks, lai izskatītu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas lēmumu un izvērtētu, vai ir lietderīgi sākt pārskatīšanas [pārbaudes] procedūru. Paziņojot lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, attiecīgajiem pretendentiem būtu jāsniedz atbilstīga informācija, kas tiem ir būtiska, lai panāktu efektīvu pārskatīšanu [pārbaudi]. [..]

[..]

(8) [..] Tāpat nogaidīšanas termiņš nav vajadzīgs, ja vienīgais attiecīgais pretendents ir tas, kuram piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, un ja nav attiecīgu kandidātu. Šādā gadījumā nav citas personas, uz ko attiektos konkursa procedūra un kas būtu ieinteresēta saņemt paziņojumu un izmantot nogaidīšanas termiņu, lai būtu iespējams veikt efektīvu pārskatīšanu [pārbaudi].

[..]

(18) Lai novērstu būtiskus pārkāpumus attiecībā uz obligāto nogaidīšanu un automātisku apturēšanu, kas ir efektīvas pārskatīšanas [pārbaudes] priekšnoteikumi, būtu jāpiemēro iedarbīgas sankcijas. Tādēļ līgumi, kas noslēgti, pārkāpjot nogaidīšanas termiņu vai automātisku atlikšanu, būtu parasti jāuzskata par spēkā neesošiem, ja tie ir saistīti ar [it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp., un labojums – OV 2004, L 351, 44. lpp.),] pārkāpumiem tādā apjomā, ka minētie pārkāpumi ir ietekmējuši pretendenta, kurš prasa veikt pārskatīšanu, izredzes iegūt līguma slēgšanas tiesības.

[..]

(25) [..] vajadzība pastāvīgi nodrošināt līgumslēdzēju iestāžu un līgumslēdzēju subjektu pieņemto lēmumu juridisko noteiktību prasa noteikt saprātīgu obligātu noilguma termiņu pārskatīšanai, kuras mērķis ir konstatēt līguma spēkā neesamību.

[..]

(27) [..] Juridiskās noteiktības apsvērumu dēļ līguma spēkā neesamība ir izpildāma vienīgi noteiktā termiņā. Šie termiņi būtu jāievēro.”

4 Direktīvas 89/665 1. panta teksts ir šāds:

“1. Šo direktīvu piemēro līgumiem, kas minēti Direktīvā [2004/18], izņemot gadījumus, kad šādi līgumi ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas saskaņā ar tās 10. līdz 18. pantu.

[..]

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka attiecībā uz līgumiem, uz ko attiecas Direktīva [2004/18], līgumslēdzēju iestāžu lēmumus var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri pārskatīt [pārbaudīt] saskaņā ar šīs direktīvas 2. līdz 2.f pantā izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka ar šādiem lēmumiem ir pārkāpti Kopienas tiesību akti publiskā iepirkuma jomā vai attiecīgās valsts noteikumi, ar ko transponē minētos tiesību aktus.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas [pārbaudes] procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.

[..]"

5 Direktīvā 89/665 ir paredzēti vairāki gadījumi, kuros pēc lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu līgumslēdzējai iestādei uzreiz tiek aizliegts noslēgt līgumu ar izraudzīto pretendentu. Šāds aizliegums izriet it īpaši no automātiskas apturošas iedarbības, kāda ir iespējamām prasībām, kuras vispirms jāiesniedz līgumslēdzējā iestādē atbilstoši šīs direktīvas 1. panta 5. punktam, un prasībām iestādē, kas izskata lietas pirmajā instancē, atbilstoši minētās direktīvas 2. panta 3. punktam. Šie aizliegumi papildina līgumslēdzējai iestādei šīs pašas direktīvas 2.a pantā noteikto pienākumu ievērot nogaidīšanas termiņu starp lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu pieņemšanu un līguma noslēgšanu ar šim iepirkumam izraudzīto pretendentu. Minētajā 2.a pantā ir noteikts:

"1. Pieņemot nepieciešamos noteikumus atbilstīgi šā panta 2. punktā un 2.c pantā izklāstītajiem obligātajiem nosacījumiem, dalībvalstis nodrošina, ka 1. panta 3. punktā minētajām personām ir pietiekami daudz laika, lai efektīvi pārskatītu [pārbaudītu] līgumslēdzēju iestāžu pieņemtos lēmumus par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

2. Pēc lēmuma par tāda līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, uz ko attiecas Direktīva [2004/18], līgumu nevar noslēgt, kamēr nav pagājis termiņš, kas ir vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem ir nosūtīts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ja izmanto faksu vai elektroniskus līdzekļus, vai – ja izmanto citus saziņas līdzekļus – kamēr nav pagājis termiņš, kas ir vai nu vismaz 15 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem ir nosūtīts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, vai arī vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad saņemts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Pretendentus uzskata par atbilstošiem, ja viņi vēl nav galīgi izslēgti. Izslēgšana ir galīga, ja tā ir paziņota attiecīgajiem pretendentiem un ja vai nu neatkarīga pārskatīšanas struktūra to ir atzinusi par likumīgu, vai arī tai vairs nevar piemērot pārskatīšanas [pārbaudes] procedūru.

[..]

Katram attiecīgajam pretendentam vai attiecīgajam kandidātam paziņojot lēmumu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu, tam pievieno:

— kopsavilkumu par atbilstīgajiem iemesliem [..] un

— precīzu norādi par konkrētu nogaidīšanas periodu, ko piemēro saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponē šo punktu."

6 Direktīvas 89/665 2.b panta pirmajā daļā ir noteikts:

"Dalībvalstis var noteikt, ka šīs direktīvas 2.a panta 2. punktā minētos termiņus nepiemēro šādos gadījumos:

[..]

b) ja vienīgais attiecīgais pretendents šīs direktīvas 2.a panta 2. punkta nozīmē ir pretendents, kam ir piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, un ja nav attiecīgu kandidātu;

[..].”

7 Minētās direktīvas 2.d panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka visos turpmāk norādītajos gadījumos līgumu par spēkā neesošu atzīst no līgumslēdzējas iestādes neatkarīga pārskatīšanas struktūra vai ka tā spēkā neesamība ir šādas pārskatīšanas struktūras lēmuma iznākums:

[..]

b) ir pārkāpts šīs direktīvas 1. panta 5. punkts, 2. panta 3. punkts vai 2.a panta 2. punkts, un ar šādu pārkāpumu pretendentam, kas prasa pārskatīšanu, tika liegta iespēja izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pirms līguma noslēgšanas, ja šāds pārkāpums ir saistīts ar Direktīvas [2004/18] pārkāpumu un ja šāds pārkāpums ir ietekmējis pretendenta, kurš prasa pārskatīšanu, izredzes iegūt līguma slēgšanas tiesības;

[..].”

Direktīva 2004/18

8 Atbilstoši Direktīvas 2004/18, ko groza ar Komisijas 2011. gada 30. novembra Regulu (ES) Nr. 1251/2011 (OV 2011, L 319, 17. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2004/18”), 7. panta b) punktam tā ir piemērojama pakalpojumu valsts [publiskajiem] līgumiem, kurus ir izsludinājušas līgumslēdzējas iestādes, kas nav centrālās valdības iestādes, un kuru vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir EUR 200 000 vai vairāk.

9 Minētās direktīvas 44. panta 1. punktā ir noteikts:

“Līguma slēgšanas tiesības piešķir, pamatojoties uz 53. un 55. pantā paredzētajiem kritērijiem un ievērojot 24. pantu pēc tam, kad saskaņā ar 45. un 46. pantu neizslēgto komersantu atbilstību līgumslēdzējas iestādes ir pārbaudījušas atbilstoši 47. līdz 52. pantā minētajiem ekonomiskā un finanšu stāvokļa, profesionālās un tehniskās kompetences vai iespēju kritērijiem un – vajadzības gadījumā – saskaņā ar nediskriminēšanas noteikumiem un kritērijiem, kas minēti 3. punktā.”

Austrijas tiesības

10 *Bundesvergabegesetz 2006* (2006. gada Federālais likums par publiskā iepirkuma līgumiem, *BGBl.* I, 17/2006), pamatlietā piemērojamā redakcijā, 331. pants ir tajā šī likuma daļā, kas attiecas uz prasības tiesvedības kārtību. Saskaņā ar šā panta 1. punktu:

“Jebkurš uzņēmējs, kurš ir bijis ieinteresēts noslēgt tādu līgumu, uz kuru attiecas šis federālais likums, gadījumā, ja apgalvotais prettiesiskums tam ir radījis kaitējumu vai pastāv risks, ka tas tiks radīts, var lūgt, lai tiek konstatēts [..].”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

11 2012. gada oktobrī *BOKU Wien* uzsāka publiskā iepirkuma procedūru kā sarunu procedūru ar iepriekšēja paziņojuma publicēšanu, lai noslēgtu pamatnolīgumu ar vienu izraudzīto pretendentu par savu ēku un laboratorijas iekārtu pārvaldību, uzturēšanu un tehnisko apkopi.

12 Tikai grupējums un *Vamed* iesniedza piedāvājumu noteiktajā termiņā.

13 Ar 2013. gada 20. decembra lēmumu, kurš tika paziņots grupējumam, tas tika izslēgts no iepirkuma procedūras tādēļ, ka noteiktajā laikā netika iesniegts pierādījuma oriģināls par bankas garantijas sastādīšanu.

14 Grupējuma celtā prasība pret šo lēmumu tikai noraidīta ar *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Austrija) 2014. gada 31. janvāra spriedumu. Ārkārtas pārskatīšanas prasība [*Revision*], kas iesniegta pret šo spriedumu, arī tika noraidīta ar *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) 2014. gada 25. maija spriedumu.

15 Ar *Vamed* paziņoto 2014. gada 14. marta lēmumu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu *BOKU Wien* izraudzījās tā piedāvājumu. Pēc tam tika noslēgts pamatnolīgums un *Vamed* sāka sniegt attiecīgos pakalpojumus.

16 Grupējums cēla prasību pret šo lēmumu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa). Šī tiesa ar 2014. gada 8. augusta spriedumu noraidīja šo prasību tādēļ, ka pretendentam, kura piedāvājums tika tiesiski noraidīts, nevar tikt nodarīts kaitējums ar nelikumībām, kas skar cita piedāvājuma izvēli, piešķirot līguma slēgšanas tiesības.

17 Pārskatīšanas prasībā, kas tika celta pret šo pēdējo minēto spriedumu iesniedzējtiesā, grupējums norādīja, ka pamatlietā aplūkojamā situācija un gadījums, kas bija pamatā 2013. gada 4. jūlija spriedumam *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), bija līdzīgi. Faktiski abos gadījumos bija tikai divi pretendenti un, lai gan grupējums faktiski tika izslēgts, tas apgalvo, ka *Vamed* piedāvājumu varēja noraidīt, jo aprēķini saistībā ar šī piedāvājuma būtiskajiem rādītājiem nebija nedz paskaidrojami, nedz saprotami no saimnieciskā viedokļa. Līdz ar to šeit, tāpat kā minētajā spriedumā, bija divi pretendenti un katram no tiem bija vienādas saimnieciskas intereses, lai otra pretendenta piedāvājums tiktu izslēgts, un tas būtu izdevīgi pat tad, ja paša piedāvājums arī tiktu noraidīts.

18 Iesniedzējtiesa paskaidro, ka saskaņā ar 2006. gada Federālā likuma par publiskā iepirkuma līgumiem 331. pantu prasības konstatēt lēmuma publiskā iepirkuma jomā nelikumību pieņemamība ir pakļauta nosacījumam, ka komersantam prasītājam ir interese noslēgt attiecīgo līgumu un ka šī nelikumība ir tam kaitējusi vai radījusi kaitējuma risku.

19 Pārlūkojot 2013. gada 4. jūlija spriedumu *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), iesniedzējtiesa norāda, ka šajā spriedumā līgumslēdzēja iestāde pretendenta, kurš cēla prasību tiesā, piedāvājuma nelikumību konstatēja nevis konkrētajā iepirkuma procedūrā, bet tiesas procesā, kuru aizsāka šis pats pretendents, apstrīdot lēmumu par šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu citam pretendentam. Šī tiesa norāda, ka minētā sprieduma 33. punktā Tiesa ir uzskatījusi, ka gadījumā, kad tiek apstrīdēta abu pretendentu piedāvājumu likumība vienā un tajā pašā procedūrā vienādu iemeslu dēļ, katrs no tiem var norādīt uz vienādām leģitīmām interesēm, lai tiktu izslēgts otra pretendenta piedāvājums. No tā izrietot, ka šajā situācijā pretendentam, kura piedāvājums netika izvēlēts, ir tiesiskā aizsardzība, lai gan šis piedāvājums nav atbilstošs minētā iepirkuma tehniskajām specifikācijām.

20 Iesniedzējtiesa apšauba, ka no 2013. gada 4. jūlija sprieduma *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) izrietošā pamācība ir piemērojama arī tad, kad, ja sākumā ir divi pretendenti un tie iesniedz savu piedāvājumu, tiek izslēgts tas pretendents, kurš vēlas apstrīdēt lēmumu par šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, šo izslēgšanu iepriekš un galīgi konstatēja līgumslēdzēja iestāde. Šīs šaubas balstās uz dažādiem elementiem, uz kuriem tā norāda Direktīvā 89/665, tostarp pirmajā vietā figurē jēdziens "attiecīgais pretendents" šīs direktīvas 2.a panta 2. punkta izpratnē.

21 Tomēr, lai gan tai šķiet, ka šī direktīva neaizsargā galīgi noraidītos pretendentus pret nelikumībām, kuras var tikt pieļautas lēmumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, kas pieņemts pēc viņu izslēgšanas, tā jautā, vai pretendentiem piemērojamais vienlīdzīgas attieksmes princips varētu attaisnot to, ka tomēr šādam galīgi izslēgtam pretendentam tiek piešķirtas tiesības pārsūdzēt šo lēmumu, ja tas ir pieņemts par labu tikai otram pretendentam, kurš palika publiskā iepirkuma procedūrā.

22 Turklāt gadījumā, kad būtu jāuzskata, ka no līguma parakstīšanas tiesību piešķiršanas galīgi izslēgtajam pretendentam tomēr ir tiesības pārsūdzēt lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, iesniedzējtiesa paskaidro, ka, pirmkārt, *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) arī ir uzskatījusi, ka nebija jāņem vērā *Vamed* piedāvājuma noraidīšanas iemesli, uz kuriem norāda grupējums, jo tie skaidrā veidā neizriet no procesuālajiem materiāliem. Šādu procedūru varētu attaisnot ar obligāto nepieciešamību ieviest pārskatīšanas [pārbaudes] procedūras, cik vien ātri iespējams, kas minēts Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 3. punktā. Otrkārt, iesniedzējtiesa jautā par to, cik tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā kontekstā svarīgs ir tas, ka iemesli, kuru dēļ bija jānoraida divi iesniegtie piedāvājumi, ir vienādi vai atšķirīgi.

23 Šajos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai, ņemot vērā 2013. gada 4. jūlija spriedumu *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pretendentam, kura piedāvājumu līgumslēdzēja iestāde ir galīgi noraidījusi un kurš tādēļ nav attiecīgais pretendents atbilstoši Direktīvas 89/665 2.a panta izpratnē, var tikt liegta pieejam pārbaudes procedūrām par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu (lēmuma par pamatnolīguma noslēgšanu) un līguma noslēgšanu (tostarp piekļuvi šīs direktīvas 2. panta 7. punktā izvirzītajai prasībai par zaudējumu atlīdzināšanas piešķiršanu), pat ja savus piedāvājumus ir iesnieguši tikai divi pretendenti un ja izvēlētā pretendenta, kam piešķirts līgums, piedāvājums, pēc pretendenta, kurš nav attiecīgais pretendents [un kurš ir pārsūdzējis lēmumu], domām, arī bija jānoraida?

2) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša: vai, ņemot vērā 2013. gada 4. jūlija spriedumu *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pretendentam, kurš nav attiecīgais pretendents (direktīvas 2.a panta izpratnē), pieeja pārbaudes procedūrām ir jānodrošina tikai tad, ja:

a) no pārbaudes procedūras materiāliem skaidri izriet, ka izvēlētā pretendenta iesniegtais piedāvājums nav likumīgs un

b) izvēlētā pretendenta iesniegtais piedāvājums nav likumīgs līdzīga rakstura iemeslu dēļ?”

Par prejudiciāliem jautājumiem

24 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktu to piemēro tikai prasībām saistībā ar tām publiskā iepirkuma procedūrām, kas minētas Direktīvā 2004/18 un kas nav izslēgtas no šīs pēdējās direktīvas piemērošanas jomas ar tās 10.–18. pantu.

25 Lai gan atsauce neietver nekādas norādes par pamatlietā aplūkojamā pamatnolīguma vērtību attiecībā pret Direktīvā 2004/18 noteikto piemērojamības robežu EUR 200 000 apmērā saistībā ar pakalpojumu publiskajiem iepirkumiem, kurus rīko līgumslēdzēja iestādes, kas nav centrālās valdības iestādes, atbilstoši šīs direktīvas 7. panta b) apakšpunktam, no vairākiem valsts tiesvedības lietas materiāliem izriet, ka šī robeža ir būtiski pārsniegta attiecībā uz pamatnolīgumu, kas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

26 Turklāt, tā kā šis pamatnolīgums pēc sava rakstura nepieder pie Direktīvas 2004/18 10.–18. pantā noteiktajiem izņēmumiem, nekas neliedz Tiesai atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem.

Par pirmo jautājumu

27 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkts, ņemot vērā 2013. gada 4. jūlija spriedumu *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448), ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka pretendentam, kas tika izslēgts to publiskā iepirkuma procedūras ar līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kurš ir kļuvis galīgs, un kas līdz ar to nav attiecīgais pretendents šīs direktīvas 2.a panta izpratnē, var liegt pārsūdzēt lēmumu par attiecīgā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un līguma noslēgšanu, ja savus piedāvājumus ir iesnieguši tikai noraidītais pretendents un izraudzītais pretendents un ja minētais pretendents apgalvo, ka šī izraudzītā pretendenta piedāvājums arī esot bijis jānoraida.

28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai saskaņā ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešo daļu un 1. panta 3. punktu par līgumslēdzējas iestādes pieņemtajiem lēmumiem celtās prasības varētu uzskatīt par efektīvām, tām ir jābūt pieejamām vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 23. punkts).

29 Šī sprieduma 26. un 27. punktā Tiesa uzsvēra, ka 2013. gada 4. jūlija spriedums *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) konkretizēja prasības Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešajā daļā un 1. panta 3. punktā apstākļos, kad pēc publiskā iepirkuma procedūras divi pretendenti ceļ prasību par viņu savstarpēju izslēgšanu. Šādā situācijā katram no abiem pretendentiem ir interese iegūt attiecīgo līgumu.

30 Tomēr pamatlietā aplūkojamā situācija skaidri atšķiras no situācijas divās lietās, kurās taisīti 2013. gada 4. jūlija spriedums *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) un 2016. gada 5. aprīļa spriedums *PFE* (C-689/13, EU:C:2016:199).

31 Pirmkārt, par attiecīgo pretendentu piedāvājumiem lietās ar šiem diviem spriedumiem līgumslēdzēja iestāde nebija pieņēmusi lēmumu tos izslēgt, atšķirībā no grupējuma iesniegtā piedāvājuma pamatlietā.

32 Otrkārt, divās minētajās lietās katrs pretendents apstrīdēja otra pretendenta piedāvājuma iesniegto piedāvājumu atbilstību tajā pašā pārbaudes procedūrā, jo katram no tiem bija līdzvērtīgas leģitīmas intereses attiecībā uz otra pretendenta piedāvājuma izslēgšanu, kā dēļ līgumslēdzēja iestāde var konstatēt, ka nav iespējams izvēlēties atbilstošu piedāvājumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2013. gada 4. jūlijs, *Fastweb*, C-100/12, EU:C:2013:448, 33. punkts, un 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 24. punkts). Savukārt šajā pamatlietā grupējums vispirms pārsūdzēja lēmumu par tā izslēgšanu, pēc tam – lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un tikai otrās procedūras ietvaros tas norādīja, ka izraudzītā pretendenta piedāvājums ir nelikumīgs.

33 No tā izriet, ka judikatūras princips no 2013. gada 4. jūlija sprieduma *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) un 2015. gada 5. aprīļa sprieduma *PFE* (C-689/13, EU:C:2016:199) nav piemērojams pamatlietas procedūras un tiesvedības situācijā.

34 Turklāt jānorāda, kā izriet no Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkta un 2.a panta, ka tā garantē nelikumīgu lēmumu, kuri tiek pieņemti publiskā iepirkuma procedūrā, efektīvu pārsūdzības iespēju, ļaujot jebkuram izslēgtajam pretendentam apstrīdēt ne tikai izslēgšanas lēmumu, bet arī, ja šī sūdzība vēl nav tikusi izskatīta, vēlākus lēmumus, kuri viņam kaitētu gadījumā, ja viņa izslēgšana tiktu atcelta.

35 Šādos apstākļos šīs direktīvas 1. panta 3. punktu nevar interpretēt tādējādi, ka tas nepieļautu, ka tādam pretendentam kā grupējums pieeja pārbaudes procedūrām par lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tiktu atteikta, jo tas ir jāuzskata par galīgi izslēgtu pretendentu šīs direktīvas 2.a panta 2. punkta otrās daļas izpratnē.

36 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 89/665 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj to, ka pretendentam, kas tika izslēgts no publiskā iepirkuma procedūras ar līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kurš ir kļuvis galīgs, tiek atteikta pieeja pārbaudes procedūrām par lēmumu par attiecīgā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un līguma noslēgšanu, ja savus piedāvājumus ir iesnieguši tikai šis noraidītais pretendents un izraudzītais pretendents un ja minētais pretendents apgalvo, ka šī izraudzītā pretendenta piedāvājums arī esot bijis jānoraida.

Par otro jautājumu

37 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz uzdoto otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

38 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru piemērošanu, piešķirot [tiesības noslēgt] piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK, 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj to, ka pretendentam, kas tika izslēgts to publiskā iepirkuma procedūras ar līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kurš ir kļuvis galīgs, tiek atteikta pieeja pārbaudes procedūrām par attiecīgā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un līguma noslēgšanu, ja savus piedāvājumus ir iesnieguši tikai šis noraidītais pretendents un izraudzītais pretendents un ja minētais pretendents apgalvo, ka šī izraudzītā pretendenta piedāvājums arī esot bijis jānoraida.

[Paraksti]